

Vistelseförbud för barn - remissvar

Diarienummer S2022/03063

Stiftelsen Allmänna Barnhusets generella synpunkter på utredningen

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har tagit del av utredningen gällande Vistelseförbud för barn. Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en statlig stiftelse som har i uppdrag att stimulera forskning samt att utveckla och stödja metod- och kunskapsutveckling med syfte att stärka barn och ungdomar i socialt utsatta livssituationer. Arbetet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter. Stiftelsen Allmänna Barnhuset har i linje med sitt uppdrag valt att avgränsa svaret till att fokusera på om förslagen är i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter och huruvida förslagen kan anses stärka barn och ungdomar i utsatta situationer.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset instämmer i att socialtjänsten behöver fler insatser och verktyg för att kunna stödja barn och familjer. Det finns ett glapp för en grupp barn och deras familjer där socialtjänsten identifierar ett stödbehov, men där föräldrarna/barnet inte är villiga att ta emot insatser och där problemen inte är av den allvarlighetsgraden att tvångsåtgärder kan motiveras. Vi instämmer i att det förebyggande sociala arbetet med barn och unga behöver förbättras. Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser att det är angeläget att socialtjänsten arbetar med förebyggande insatser med fördel tillsammans med barnhälsovården för att identifiera barn i risk och tecken på att fara illa. Dock delar vi utredarens bedömning att ett vistelseförbud för barn i skyddande syfte inte bör införas då vi bedömer att den föreslagna åtgärden vistelseförbud inte är ändamålsenlig.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset är positiv till insatser riktade mot att barn inte utsätts för våld eller vistas i miljöer där våld eller annan negativ påverkan på barns hälsa kan förekomma men utredningen har enligt Stiftelsen Allmänna Barnhuset inte visat att ett vistelseförbud är till barnets bästa enligt Barnkonventionens artikel 3. Att begränsa ett barns rörelsefrihet på det sätt som beskrivs i förslaget är enligt stiftelsen Allmänna Barnhuset en rättighetskränkning som inte är förenlig med barnkonventionens artikel 15 och som kan få stor inverkan på barnets möjlighet att ta del av positiva intressen och relationer.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset föreslår att insatser och ekonomiska resurser i stället bör riktas till att bygga bort otrygga platser, stärka civilsamhället och skapa fler positiva ungdomsmiljöer och aktiviteter för barn. ”Ur ett samhällsperspektiv går det att närma sig utanförskapsfrågan preventivt eller repressivt. I det första handlar insatserna om att tidigt vidta åtgärder för att undvika destruktiva situationer och förlopp. Till exempel genom aktiv och framgångsrik utbildnings-, kultur- och fritidspolitik. Det andra sättet handlar om att hitta förövaren och utsätta denne för påföljder.” (Nilsson-Lundmark & Nilsson 2022 s.19.). Enligt en rapport från

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhälles frågor om utanförskap och unga beräknas den totala samhällskostnaden för ett fiktivt inte ett etablerat och kriminellt, utan mer ett ”hänggång”, på ett trettiootal personer under perioden 12–24 års ålder uppgå till 158 miljoner vilket skulle motsvara drift för en fritidsgård i 39 år. (Nilsson-Lundmark & Nilsson 2022.)

Risken att vistelseförbudet kan bli godtyckligt och stigmatiserande för det enskilda barnet men även för andra barn anser Stiftelsen Allmänna Barnhuset inte går i linje med artikel 16 Barnkonventionen och att stärka barn och ungdomar i utsatta situationer. Barn behöver i linje med artikel 18 Barnkonventionen trygga vuxna som vill bygga relationer och starka föräldrar som har kraft och redskap att vägleda sina barn. Åtgärder riktade mot barn i skyddande syfte måste finnas likväl som insatser som främjar barns välbefinnande och utveckling. En princip inom socialtjänstens arbete är att insatser så långt som möjligt ska bygga på frivillighet och stöd till barn och familjer. Vi instämmer också i att det förebyggande sociala arbetet med barn och unga behöver förbättras. Det behövs fler insatser som är anpassade efter barns och föräldrars behov. Multiprofessionella team och föräldrastöd är insatser som bidrar till detta tillsammans med stödinsatser i skolan ex. Skolfam vidgat till fler barn i utsatta situationer. En ny Socialtjänstlag som föreslås träda i kraft 2023 ser vi som central i det skyddande och förbyggande arbetet.

Nilsson-Lundmark, E. & Nilsson, I. (2022) Utanförskap och unga En socioekonomisk analys av värdet av främjande öppen fritidsverksamhet för unga. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2022.

Ärendet har beretts av Emma Andersson.

Stockholm 2022-10-17

Anne-Marie Brodén

Cecilia Sjölander

Ordförande
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Generalsekreterare
Stiftelsen Allmänna Barnhuset